

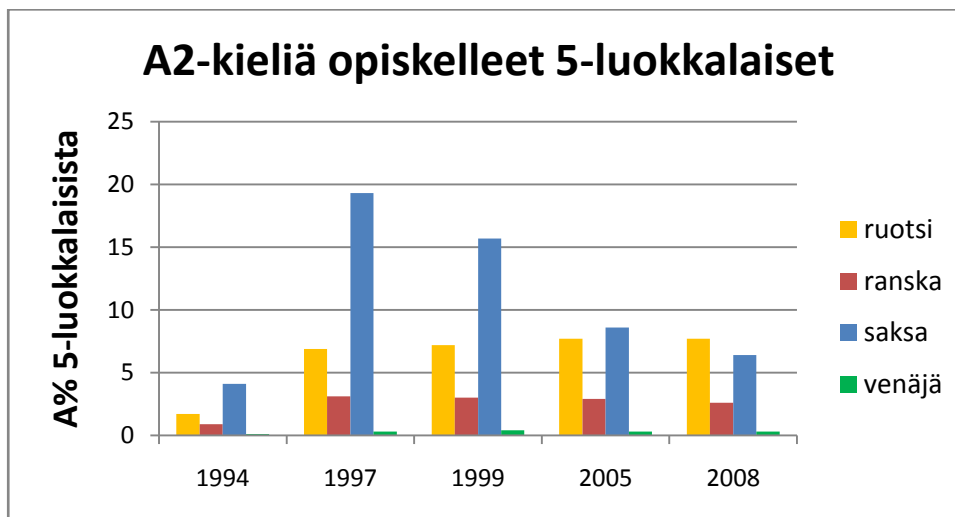
Perusopetuksen yleisten tavoitteiden ja tuntijaon uudistustyöryhmälle

VIERAAT KIELET

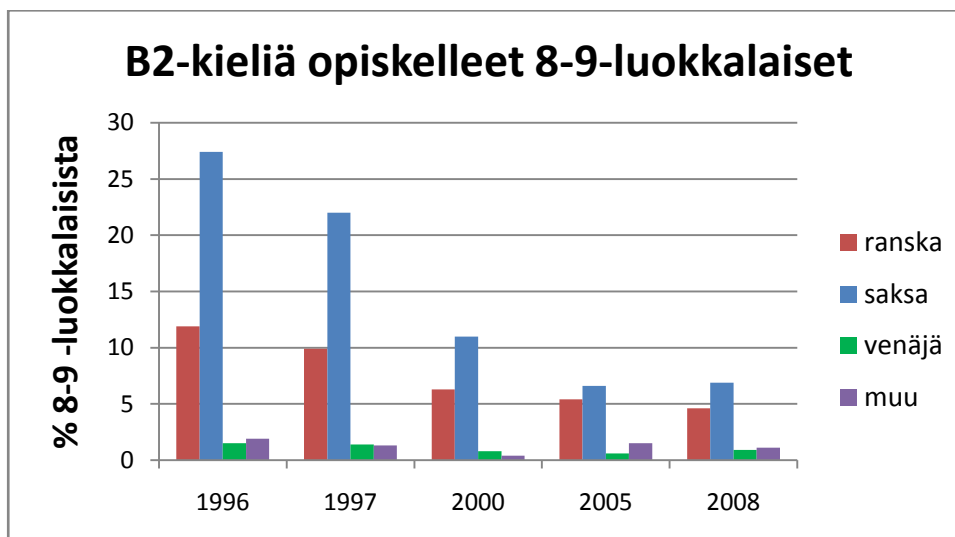
Anna-Kaisa Mustaparta

PERUSOPETUKSEN VIERAIDEN KIELTEN OPISKELUN TRENDIJÄ VUOSINA 1994 – 2008

Tässä muistiossa käsitellään vain muiden kielten kuin englannin opiskelun kehittymistä. Noin 9 % oppilaista opiskelee ensimmäisenä vieraana kielenään jotain muuta kuin englantia. Näistä reilu puolet on ruotsinkielisten koulujen oppilaita, joiden ensimmäinen kielivalinta on usein suomi. Suomenkielisten koulujen oppilaita 3 - 4 % aloittaa muulla kuin englannilla. Vapaaehtoisen viimeistään 5. vuosiluokalla alkavan A2-kielen oli alun perin tarkoitus kompensoida englannin ylivoimaisuudesta seuraavaa muiden kielten vähäistä opiskelua. A2-kielen tarjonta kaikissa kouluissa tuli mahdolliseksi vuonna 1994. Alkuvaiheen innostuksen jälkeen A2-kielen opiskelu väheni kuitenkin nopeasti:

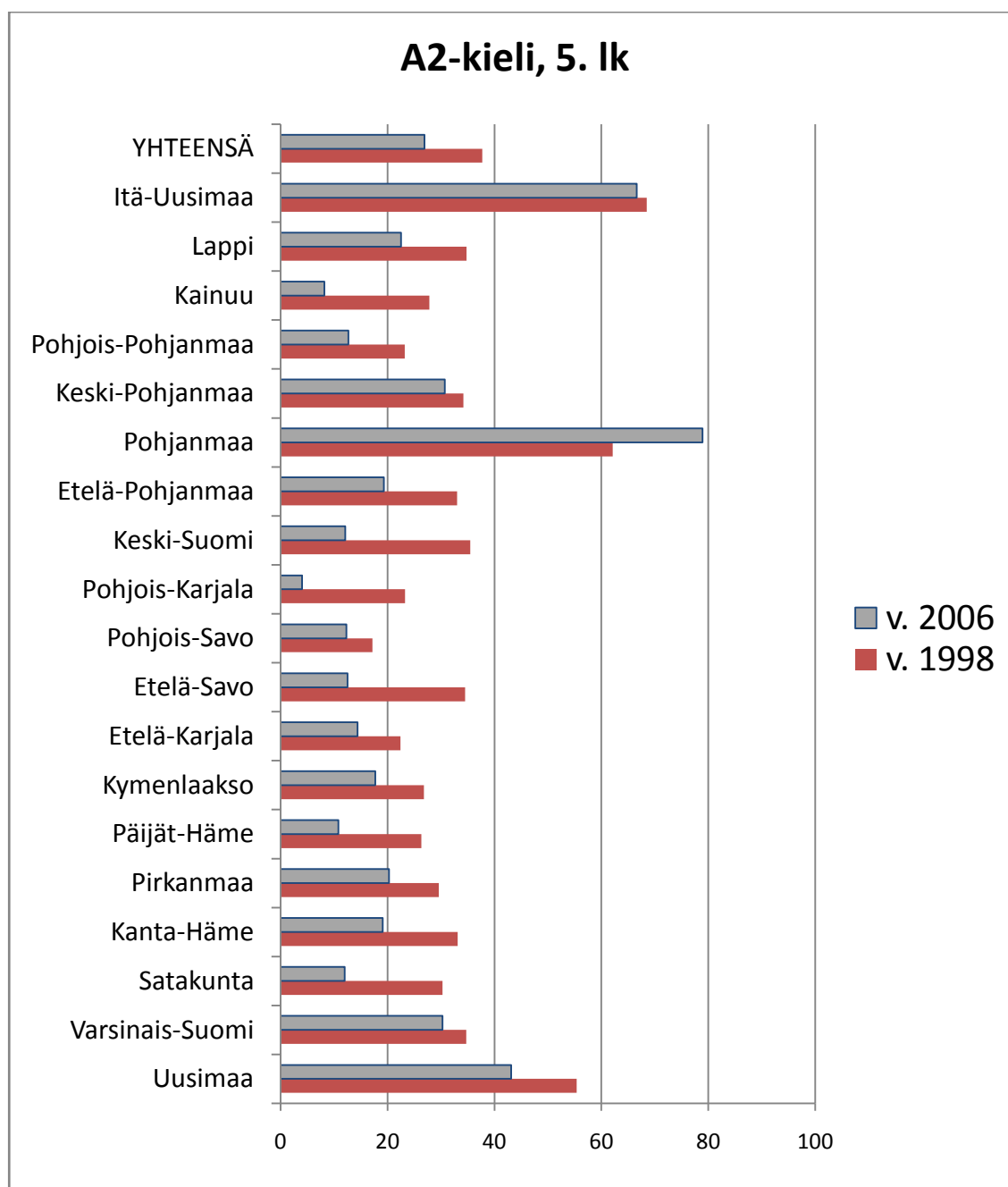

Vuosiluokalla 8 alkava valinnainen B2-kieli oli aiemmin tärkeä kielivarannon rikastaja, mutta A2-kielen yleistyessä B2-kielen opiskelu alkoi vähentyä. Toinen keskeinen selittäjä laskevalle trendille on valinnaisaineiden tuntimäärän supistuminen.

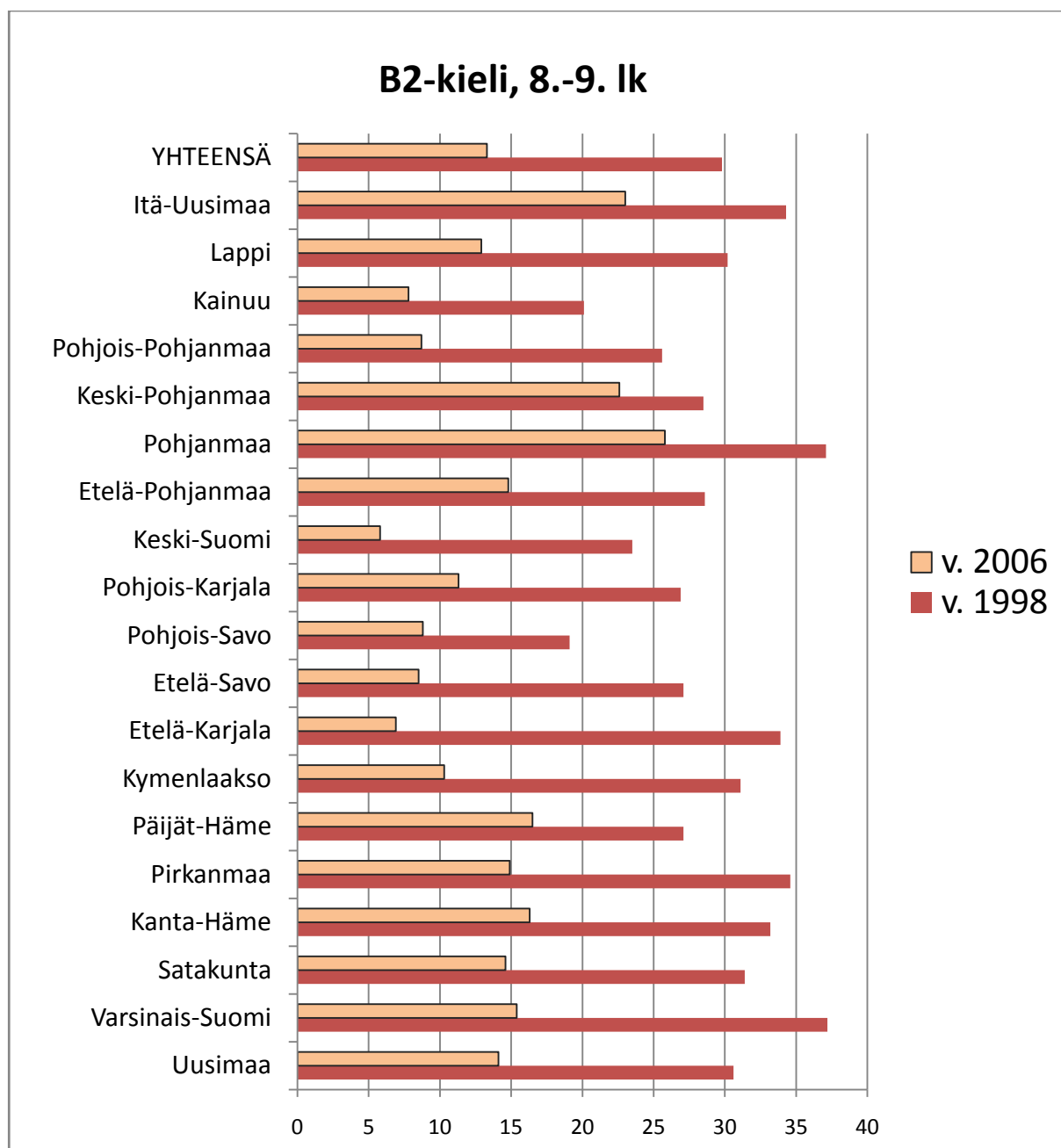

Vapaaehtoisen A2-kielen ja valinnaisen B2-kielen oppimäärien opiskelun väheneminen on verottanut eniten saksan opiskelua, koska juuri saksa on ollut yleisimmin opiskeltu vapaaehtoinen ja valinnainen kieli. Ranskaa on opiskeltu vähemmän, eikä pudotus ole siinä ollut yhtä jyrkkää. Venäjän kielivarantoa koulu ei ole koskaan pystynyt kunnolla turvaamaan, ja sen kohdalla pudotus on tuntunut kipeimmin lukion lyhyessä oppimäärässä. Vain espanja on edennyt viime vuosina ja sekin lähinnä lukiassa.

Maakuntakohtaiset kaaviot kertovat siitä, että on syytä olla huolissaan kielikoulutuksen tasa-arvosta eri puolilla maata. Seuraavassa A2-kieltä opiskelleiden 5-luokkalaisten prosenttiosuudet vuosina 1998 ja 2006:

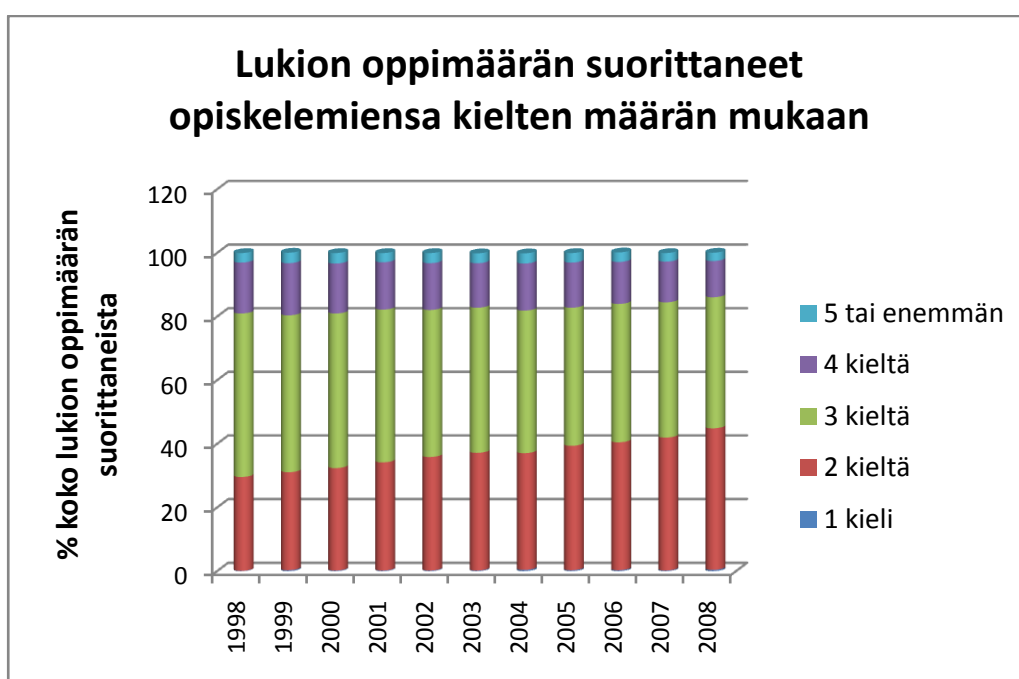
B2-kielten opiskelussa maakuntien väliset erot ovat samansuuntaisia kuin A2-kielten opiskelussa:

Kielten opiskelua voidaan tarkastella myös kuntatyypeittäin. Seuraava taulukko kertoo saksan, ranskan ja venäjän opiskelijoiden prosenttiosuuksista peruskoululaisista kuntaryhmittäin vuosina 1998 ja 2006. Osa maakuntakohtaisista eroista selittyneekin sillä, että toisissa maakunnissa on enemmän kaupunkimaisia kuntia, toisissa taas taajaan asuttuja ja maaseutumaisia kuntia. Suurin ero näyttää olevan toisaalta kaupunkimaisten ja toisaalta taajaan asuttujen ja maaseutumaisien kuntien välillä. Lukuihin sisältyvät kaikki eri oppimääriä eri vuosiluokilla ko. vuosina opiskelleet peruskoululaiset:

	Saksa		Ranska		Venäjä	
	1998	2006	1998	2006	1998	2006
Kaupunkimaiset kunnat	15,2	6,1	5,9	3,7	0,8	0,5
Taajaan asutut kunnat	10,4	3,6	2,9	1,7	0,6	0,2
Maaseutumaiset kunnat	9,4	3,5	1,7	1	0,7	0,3
YHTEENSÄ	12,9	5,1	4,3	2,7	0,7	0,4
N	74426	28576	24774	15377	4239	2320
Peruskoululaisten määrä	579 080	561 599	579 080	561 599	579 080	561 599
N						

Lukion tilastoissa näkyvät perusopetuksen aikana tehdyt valinnat ja lisäksi lukion lyhyen kielen opiskelu. Seuraavasta kaaviosta käy ilmi, että niiden opiskelijoiden määrä, jotka opiskelevat vain kahta kieltä, on kymmenessä vuodessa kasvanut jatkuvasti. Suurin selittäjä lienee lukion lyhyen kielen opiskelun väheneminen.

Lähteet:

Tilastokeskus – Opetushallituksen raportointitietokanta